

- N.B.: (1) Answer **all** questions.
(2) Figures in the right indicates **full marks**.

1. Answer the following in **one or two** sentences :

- (a) What is Solidary obligation?
- (b) What is 'stare decisis' ?
- (c) What is *grundnorm* ?
- (d) Oliver Wendell Holmes
- (e) What is de jure possession?
- (f) Define justice
- (g) Meaning of immunity.
- (h) Utilitarianism
- (i) Define equity
- (j) Examples of positive rights.

2. Write short notes on **any four** :

- (a) Analytical school of jurisprudence.
- (b) Title
- (c) Differentiate Custom and Prescription
- (d) Functions of Jurisprudence
- (e) Legal persons
- (f) Lease.

3. Answer **any two** :

- (a) Rajesh is openly in possession of the land belonging to Yuvaraj for an unbroken period of 15 years.
  - (i) Can Rajesh claim title to the land? Explain with reasons.
  - (ii) Explain when is the ownership said to be contingent?

[TURN OVER

- (b) A custom existed whereby Kamins were required to deliver cow manure to Biswedars without any consideration. The Kamins also needed manure to be used in their fields, but they had to give the manure to Biswedars merely because the Kamins resided in the village of Biswedars.
- (i) Do you think this custom is valid? Give Reasons.
- (ii) What are the requirements of law to make a custom operative and valid?
- (c) Mr. XYZ forms a permanent private trust for the maintenance of his tomb and those of his decedents.
- (i) Advise Mr. XYZ on the validity of the formation of such a trust and give reasons.
- (ii) What are the perspectives regarding the legal status of a dead man?

4. Answer **any four** in details:

48

- (a) Critically examine the definition of law given under the sociological school of jurisprudence.
- (b) Analyze what does ownership comprise of? Explain the characteristics of ownership.
- (c) Explain the formal and material sources of law.
- (d) Define the different concepts of property. Describe the different modes of acquisition of property.
- (e) What are the characteristics of Legal rights. Explain different kinds of legal rights.
- (f) Explain the different elements of a state. Highlight the evolution of the concept of sovereignty.

[TURN OVER

- सूचना : (१) सर्व प्रश्नांची उत्तरे लिहा.
(२) उजवीकडील गुण दर्शवितात.

१. खालील प्रश्नांची एक किंवा दोन वाक्यांत उत्तरे लिहा.

- (अ) एकाच प्रकारचे बंधन काय आहे?
- (ब) स्टेअर डिसिस म्हणजे काय?
- (क) मूळ मानदंड म्हणजे काय?
- (ड) ऑलिव्हर वेन्डेल होल्म्स
- (इ) कायद्याने ताबा म्हणजे काय?
- (फ) न्याय, व्याख्या करा.
- (ग) संरक्षण - अर्थ
- (ह) उपयुक्ततावाद
- (स) न्यायबुद्धी - व्याख्या
- (य) सकारात्मक हक्काची उदाहरणे

२०

२. कोणत्याही चार टिपा लिहा.

- (अ) कायदेतत्त्वशास्त्राची विश्लेषणात्मक विचारप्रणाली
- (ब) अभिधान
- (क) रुढी आणि वहिवाट फरक
- (ड) कायदेतत्त्वशास्त्राची कार्ये
- (इ) कायदेशीर व्यक्ती
- (फ) भाडेपट्टा

२०

३. कोणत्याही दोहोंची उत्तरे लिहा.

- (अ) राजेशकडे युवराजच्या जमिनीचा अंखडित १५ वर्षे ताबा आहे.
  - (i) राजेश जमिनीवर मालकीचा दावा करू शकतो का?
  - (ii) मालकी केव्हा संभाव्य असते?

१२

[TURN OVER

- (ब) एक अशी रुढी अस्तित्वात आहे जिथे कामिन्सने गाईचे शेण विश्वेदारना कोणत्याही मोबदल्याविना देणे आवश्यक आहे. कामिन्सना सुद्धा त्यांच्या शेतासाठी शेण आवश्यक आहे. परंतु त्यांना विश्वेदारांना शेण द्यावे लागते कारण ते त्यांच्या गावात राहतात.
- (i) हो रुढी तुम्हांला वैध वाटते का? कारणे द्या.
- (ii) कायद्याची कोणती अंगे चालीरीती कार्यान्वित आणि वैध करण्यासाठी आवश्यक आहेत?

- (क) मि. एक्सवायडेड यांना स्वतःच्या समाधीच्या देखभालीसाठी कायम खाजगी विश्वस्तसंस्था तयार केली.
- (i) मि. एक्सवायडेड यांना विश्वस्तसंस्थेच्या वैधतेसंबंधी सल्ला द्या आणि कारणे द्या.
- (ii) मृत व्यक्तीच्या कायदेशीर स्थानाविषयी काय दृष्टीकोन आहे?

४. खालीलपैकी चारांची उत्तरे लिहा.

४८

- (अ) कायदेतत्वाशास्त्राच्या समाजशास्त्रीय विचारप्रणालीनुसार कायद्याच्या व्याख्येची समिक्षात्मक मिमांसा करा.
- (ब) मालकीमध्ये कशाचा अंतर्भाव होतो त्याचे विश्लेषण करा. मालकीचे गुणधर्म स्पष्ट करा.
- (क) कायद्याचे औपचारिक आणि महत्वाचे स्तोत्र स्पष्ट करा.
- (ड) संपत्तीचे विविध संकल्पनांची व्याख्या करा. संपत्तीचे संपादन करण्याचे विविध उपाय वर्णन करा.
- (इ) कायदेशीर हक्काचे गुणधर्म काय आहेत? कायदेशीर हक्कांचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.
- (फ) राज्याचे विविध अंग स्पष्ट करा. सार्वभौमत्व या संकल्पनेच्या उत्क्रांतीची ठळकपणे वैशिष्टे सांगा.
